

Selvitys ja lausunto eduskunnan oikeusasiamiehelle, kaupunginjohtajan menettely sivutoimiensa ja sidonnaisuusilmoitustensa ilmoittamisessa

KH 10.10.2022 § 256
1149/00.01.01/2022

Valmistelija ja esittelijä Kaupunginhallituksen puheenjohtaja Arja Isotalo

Eduskunnan oikeusasiamies on kantelun johdosta esittänyt Loviisan kaupungille selvitys- ja lausuntopyynnön (EOAK/3471/2002). Kantelun aiheena on kaupunginjohtajan menettely sivutoimiensa ja sidonnaisuusilmoitustensa ilmoittamisessa. Loviisan kaupunginhallitusta pyydetään lähettämään eduskunnan oikeusasiamiehelle kaupunginjohtajan ja tarkastuslautakunnan selvityksen ja oman lausuntonsa asiassa. Pidennetty määräpäivä lausunnon antamiselle on 20.10.2022.

Kantelija arvostelee liitteenä olevasta kantelusta tarkemmin ilmenevin perustein Loviisan kaupunginjohtajan menettelyä sivutoimiensa ja sidonnaisuusilmoitustensa ilmoittamisessa sekä Loviisan kaupungin sisäisen ja ulkoisen valvonnan toimia näiden kaupunginjohtajan sivutoimiin ja sidonnaisuusilmoituksiin liittyvien asioiden käsittelyssä ja valvonnassa. Kantelun mukaan kaupunginjohtaja ei ole noudattanut lakia kunnallisesta viranhaltijasta (11.4.2003/304, 18 §), Loviisan kaupungin hallintosäännön (60 ja 88§) ja kuntalain (410/2015, 84 §) säädöksiä, koska hänellä ei ole sivutoimistaan sivutoimilupia eikä hän ole tehnyt myöskään sivutoimi-ilmoituksia tai kaikista sivutoimistaan sidonnaisuusilmoitusta tarkastuslautakunnalle tai hänen tarkastuslautakunnalle tekemä sidonnaisuusilmoitus ei kaikilta osin kata sivutoimien osalta hänen elinkeinon ja liikkeen harjoittamisen koko laajuutta. Kantelija myös katsoo, ettei kaupunginhallitus toimeenpane kuntalaissa (410/2015, 39 §) sille määrättyä laillisuuden valvontatehtäväänsä, vaikka kaupunginhallituksella on ollut tiedossaan sidonnaisuusilmoituksen perusteella ainakin osa kaupunginjohtaja Oker-Blomin eri yhtiöiden johtotehtävistä ja luottamustoimista.

Lisäksi kantelija lisäksi arvostelee kaupunginjohtajan virkapuhelinnumeron käyttöä samanaikaisesti hänen omistamiensa yhtiöiden yhteystietona, mikä kantelijan mukaan ei ole eettistä ja hyvän hallinnon mukaista toimintaa ja heikentää luottamusta kaupungin hallintoon.

Kaupunginhallituksen selvitys

Sivutoimista:

Sivutoimesta säädetään laissa kunnan ja hyvinvointialueen viranhaltijasta (11.4.2003/304) § 18. Pykälän 1. momentin mukaan sivutoimella tarkoitetaan virkasuhdetta, palkattua työtä ja pysyväisluonteista tehtävää, joista viranhaltijalla on oikeus kieltäytyä, sekä ammatin, elinkeinon ja liikkeen harjoittamista. Saman pykälän 2. momentissa todetaan, että viranhaltija ei saa ottaa vastaan eikä pitää sellaista sivutointa, joka edellyttää työajan käyttämistä sivutoimeen kuuluvien tehtävien hoitamiseen, ellei työnantaja hakemuksesta myönnä siihen lupaa. 3. momentin mukaan muusta kuin 2. momentissa tarkoitetusta sivutoimesta viranhaltijan on tehtävä ilmoitus työnantajalle.

Kaupunginjohtajalla on kokonaistyöaika. Kaupunginjohtajan antaman selvityksen mukaan hänellä ei ole sivutoimia, jotka edellyttäisivät työajan käyttämistä eikä hän nauti palkkaa tai muita etuja yhtiöistä, joissa hän on osakkaana ja/tai luottamustehtävissä. Kyseiset yhtiöt eivät myöskään harjoita elinkeinotoimintaa kaupungin kanssa.

Sidonnaisuuksien ilmoittamisesta:

Kuntalain 84 §:n mukaan kyseisen pykälän 2. momentissa tarkoitettun kunnan luottamushenkilön ja viranhaltijan on tehtävä sidonnaisuusilmoitus johtotehtävistään sekä luottamustoimistaan elinkeinotoimintaa harjoittavissa yrityksissä ja muissa yhteisöissä, merkittävästä varallisuudesta sekä muistakin sidonnaisuuksista, joilla voi olla merkitystä luottamus- ja virkatehtävien hoitamisessa.

Kuntaliiton julkaisun ”Sidonnaisuuksien ilmoittaminen kunnassa” mukaan elinkeinotoiminnalla tarkoitetaan sidonnaisuuksien yhteydessä liike- ja ammattitoimintaa. Ilmoitusvelvollisuuden edellytys on yhteisön harjoittama elinkeinotoiminta. Henkilön toimiminen esimerkiksi asunto-osakeyhtiön hallituksessa ei ole kohdan mukaan ilmoitettava tieto. Ilmoitusvelvollisuuden piiriin kuuluvat yrityksen tai muun yhteisön johtotehtävät eli ainakin toimitusjohtajan ja varatoimitusjohtajan tehtävät. Luottamustoimilla tarkoitetaan yhteisön tai yrityksen toimielinten jäsenyyttä eli keskeisimmin yrityksen hallituksen, hallintoneuvoston tai niihin rinnastettavan toimielimen jäsenyyttä.

Kantelijan mukaan kaupunginjohtaja ei ole noudattanut kuntalain ja hallintosäännön säädöksiä, koska hänen sidonnaisuusilmoituksesta puuttuu tiedot kahden yrityksen (Oy Kattö Ab ja T:mi Design och Bild D.O.B) omistuksesta/luottamustoimista. Kaupunginjohtajalta saadun selvityksen mukaan kyseiset yhtiöt ovat passiivitilassa.

Kaupunginhallituksen näkemyksen mukaan kaupunginjohtajan sidonnaisuusilmoituksesta puuttuvat kahden yrityksen luottamustehtävät eivät ole kokonaisuuden osalta olennaisia, ja että kaupunginjohtaja voi korjata puutteen täydentämällä sidonnaisuusilmoitustaan.

Kaupunginjohtajalla on luontaisesti puhelinetu. Kun kaupunginjohtaja aloitti tehtävässään, hänen henkilökohtaisessa nimissään ollut puhelinnumero siirrettiin kaupungin hallinnoimien puhelinnumeroiden alle ja puhelineläskun maksaa kaupunki. Puhelinetu tarkoittaa sitä, että henkilö voi käyttää työmatkpuhelinta ja -liittymää myös yksityiseen viestintään (Loviisan kaupungin ohje matkapuhelimen käytöstä.)

Kaupunginhallituksen lausunto

Laaditun selvityksen perusteella kaupunginhallitus katsoo, että

- kaupunginjohtajalla ei ole sellaisia sivutoimia, jotka olisivat edellyttäneet sivutoimiluvan hakemista tai sivutoimia koskevan ilmoituksen tekemistä kaupunginhallitukselle. Kaupunginhallitus on ollut tietoinen kaupunginjohtajan sidonnaisuusilmoituksesta, eikä yhtiöiden luottamustoimet huomioiden katso, että kaupunginjohtajalta ole tarvinnut edellyttää erillistä ilmoitusta sivutoimista
- kaupunginjohtajan sidonnaisuusilmoituksesta puuttuvat kahden yrityksen luottamustehtävät eivät ole kokonaisuuden osalta olennaisia, ja että kaupunginjohtaja voi korjata puutteen täydentämällä sidonnaisuusilmoitustaan

- kaupunginjohtajan siirtyessä virkasuhteeseen Loviisan kaupungille on tavanomaisen käytännön mukaisesti puhelinnumero siirtynyt edellisestä toimesta nykyiseksi virkapuhelinnumeroksi. Puhelinetu tarkoittaa sitä, että henkilö voi käyttää työmatkapuhelinta ja -liittymää myös yksityiseen viestintään. (Loviisan kaupungin ohje matkapuhelimen käytöstä)

Kaupunginhallituksen lausunnon lisäksi kaupunginhallitus toimittaa eduskunnan oikeusasiamiehelle tarkastuslautakunnan ja kaupunginjohtajan selvityksen asiassa.

Liite nro 2.

Ehdotus

Kaupunginhallitus päättää antaa yllä olevan selvityksen ja lausunnon kaupunginjohtajan menettelystä sivutoimiensa ja sidonnaisuusilmoitustensa ilmoittamisessa. Lisäksi kaupunginhallitus toimittaa eduskunnan oikeusasiamiehelle tarkastuslautakunnan ja kaupunginjohtajan selvityksen asiassa.

Päätös

Kaupunginjohtaja Jan D. Oker-Blom ilmoitti esteellisyydestä (peruste: asianosainen) ja poistui kokoushuoneesta asian käsittelyn ajaksi.

Jäsen Kari Hagfors esitti muutosesityksenä, viitaten kuntalakiin, lakiin kunnallisesta viranhaltijasta sekä Loviisan kaupungin hallintosääntöön, että hän katsoo, että eduskunnan oikeusasiamiehelle tehty kantelu EOAK/3471/2022 on asianmukainen ja perusteltu sekä siten hyväksyttävä.

Hagforsin muutosesitys ei saanut kannatusta.

Päätös ehdotuksen mukainen.

Kari Hagfors jätti asiasta eriävän mielipiteen pöytäkirjaan.